

Право на държавите-членки - Полша

Настоящата страница ви предоставя информация за правната система в Полша.

Полша е република с демократична форма на управление. Законодателните правомощия са предоставени на парламента, който се състои от долна камара — **Сейм (Sejm)** — и горна камара — **Сенат (Senate)**. Изпълнителната власт е предоставена на **Президента на Република Полша (Prezydent Rzeczypospolitej Polskiej)** и на **Министерския съвет (Rada Ministrów)**. Съдебните правомощия са предоставени на съдилищата и трибуналите.

Полската правна система се основава на континенталната правна система (**традиция на гражданско право**). Общите съдилища в Полша са **апелативните съдилища (sądy apelacyjne)**, **окръжните съдилища (okręg)(sądy okręgowe)** и **районните съдилища (rejon)(sady rejonowe)**. Те са компетентни да изслушват дела от наказателното, гражданското, семейното право и правото относно родителските права, от трудовото и социалноосигурителното право.

Административната съдебна система е от компетентността на Висшия административен съд (Naczelny Sąd Administracyjny), който упражнява съдебен контрол върху публичната администрация.

☞ **Върховният съд (Sąd Najwyższy)** е най-висшият централен съдебен орган в Република Полша, а оттам и най-висшият апелативен съд. Основните задачи на Върховния съд включват правораздавателни функции в Полша (заедно с общите, административните и военните съдилища), изпълняване на касационна функция като форма на извънредно обжалване и приемане на решения по отношение на тълкуването на законодателството.

Конституционният съд (Trybunał Konstytucyjny) е орган на съдебната система. Той е компетентен да взема решения относно:

- Съответствието на приетите закони с Конституцията
- Спорове за компетентност между органите на централната администрация
- Съответствието на целите или действията на политическите партии с Конституцията
- Конституционни жалби, подадени от граждани

Английските версии на закона, управляващ Конституционния съд, и на други закони, свързани със Съда, са публикувани на уебсайта на ☞ [полския Конституционен съд](#).

Източници на правото

Източниците на полското право са Конституцията, законите, ратифицираните международни споразумения и постановленията. Конституцията се счита за най-важният източник на полското право. Тя съдържа информация за полската правна система, институционална организация, съдебната система и местните органи. Освен това тя обхваща политическите свободи и права. Действащата в момента Конституция, която действа в момента, беше приета през 1992 г. Текстът на полската Конституция може да бъде намерен на уебсайта на ☞ [долната камара на полския парламент \(Сейм\)](#) на полски, английски, немски, френски и руски език.

Видове правни инструменти — описание

Законите (ustawy) представляват универсални правнообвързващи инструменти, които обхващат важни въпроси. Всеки въпрос може да стане предмет на закон. В някои случаи Конституцията изисква уреждане на определен въпрос чрез закон: например бюджет или законовия статут на гражданите.

Съгласно полската Конституция преди ратифицирането на някои **международни споразумения (umowy międzynarodowe)** те трябва да бъдат утвърдени чрез закон, приет от парламента и подписан от Президента. Тези закони включват въпроси като съюзи; политически или военни договори; граждански свободи, права и задължения; членство в международни организации, както и други въпроси, уредени от Конституцията.

Постановленията (rozporządzenia) се издават от управляващите органи, посочени в Конституцията като упълномощени със закон.

Министерският съвет има право да издава **решения (uchwały)** с вътрешен характер, които са задължителни единствено за организационните звена, подчинени на институцията, издаваща решението; те не могат да представляват правна база за вземане на решения, засягащи граждани, юридически лица или други субекти.

Органите на местното управление и местните органи на държавната администрация имат право, на базата на правомощия, предоставени със закон, да приемат **местни закони (akty prawa miejscowego)**, отнасящи се до техните райони на администрация.

Йерархия на правните норми

Конституцията е първият източник на полското право. Останалите норми в йерархията на полската Конституция са: ратифицирани международни споразумения, регламенти, директиви и решения на Европейския съюз, закони, заповеди и актове на местни органи.

Институционална рамка

Институции, компетентни за приемането на правни норми

Законодателните правомощия се упражняват от Сейма и от Сената, двете камари на **полския парламент**. Членовете се избират с **четиригодишен мандат**. Право да приемат законодателни актове имат депутатите, Сенатът, Президентът на Република Полша и Министерският съвет. Такова право има и група **от най-малко 100 000 граждани**, които имат право да гласуват в изборите за Сейм.

Сеймът разглежда законопроектите на три четения. След като законопроектът е одобрен от Сейма и Сената, той се изпраща за подписване от Президента. Преди да подпише определен законопроект, Президентът има право да го изпрати на Конституционния съд, за да установи неговата конституционност.

Министерският съвет осигурява изпълнение на **законите**, издава **постановления**, сключва **международни споразумения**, **искващи ратификация** и приема или отхвърля **други международни споразумения**.

Процес на вземане на решения

Право на инициатива

Право да внасят законопроекти имат депутатите, Сенатът, Президентът на Република Полша, Министерският съвет и група от най-малко 100 000 граждани, които имат право да гласуват в изборите за Сейм.

В повечето случаи законопроектите се предлагат от Министерския съвет или от депутатите.

Законопроектите, заедно с техните обосновки, се изпращат на **Председателя на Сейма (Marszałek Sejmu)**, който ги препраща на Президента на Републиката, на Сената и на председателя на Министерския съвет (премиера).

Обсъждане

Сеймът разглежда законопроектите на три четения. Законопроектите се разглеждат и от специалните комисии на Сейма и Сената.

Приемане

В срок от 30 дни от получаването на законопроект Сенатът трябва да го приеме без изменения, да приеме изменения или да реши да го отхвърли изцяло. **Сеймът** може да отхвърля измененията, направени от Сената, единствено чрез абсолютно мнозинство на гласувалите в присъствието най-малко на половината от регламентирания брой на депутатите.

Обнародване

След приключване на процедурата в Сейма и в Сената, Председателят на Сейма трябва да предостави одобрения законопроект за подписване от Президента. Президентът на републиката трябва да подпише законопроекта в срок от 21 дни след неговото получаване и да разпорежи неговото обнародване в Държавен вестник на Република Полша (Dziennik Ustaw). Четиринадесет дни по-късно актът влиза в сила. Датата на **влизане в сила** обаче може да бъде посочена в самия законопроект. Според полското право един законопроект може да бъде отменен единствено от друг законопроект. Датата, на която актът или законът губи своята правна сила, трябва да бъде включена в текста на същия акт или закон.

Бази данни с правна информация

Законови актове от 1918 г. до настоящия момент и техен списък можете да намерите на уебсайта на [☞ полската база данни с правна информация \(Sejm\)](#).

Достъпът до базата данни е **безплатен**.

Версията на националния език на тази страница се поддържа от съответната държава-членка. Преводите са направени от Европейската комисия. Възможно е евентуални промени, въведени в оригинала от компетентните национални органи, все още да не са отразени в преводите. Европейската комисия не поема каквато и да е отговорност по отношение на информация или данни, които се съдържат или споменават в този документ. Моля, посетете рубриката „Правна информация“, за да видите правилата за авторските права за държавата-членка, отговорна за тази страница.

Последна актуализация: 10/12/2012